

Dolenjski list

Glasilo Osvobodilne fronte okrajev Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 20

NOVO MESTO, 19. maja 1951

Izhaja tedensko

Naj živi bratstvo in enotnost narodov ter enotnost delovnih množic Jugoslavije, v boju za socialistično demokracijo, socializem in neodvisnost!

Večna slava padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja

Velike so bile žrtve, ki jih je dal novomeški okraj v času narodnoosvobodilne borbe. 1641 ljudi iz novomeškega okraja je dalo svoje življenje za svobodo. Od tega števila je bilo samo iz območja mesta 108 padlih borcev in 56 žrtev fašističnega nasilja. Navajamo imena padlih borcev in žrtev iz Novomeškega mesta, katerih svojci so 9. maja na svečanih sestankih članov OF in ZB prejeli spomenice s podpisani vodilnih tovarišev našega vodstva.

Borci I. terena: Turk Drago, Ferfolja Slavko, Petrič Maks, Ilovar Marjan, Zupan Stanko, Kovačič Ivan, Ilovar Anton, Polensek Ivo, Segedin Franc, Ziberna Vladimir, Černoš Rajko.

II. teren: Bock Ernest, Polajnar Zinka, Durini Viktor, Per Cveto, Smajdek Martin, Grana Ljudmila, Jakše Franc, Stepišek Roman, Medvešek Zvonimir, Seliškar Ladislav, Obrez Ivan, Peršina Alojz.

III. teren: Novak Marjan, Mušet Drago, Bajar Anton, Grom Savo, Mihelič Drago, Grom Smiljan, Lapajne Zlatko, Intihar Stane, Borštnik Stojan, Mušet Slavko, Sedaj Helena, Mejak Stanko, Saje Vladimir, Majer Ivan, Zajc Ivan, Grom Stojan, Stopar Engelbert, Vidic Anton, Malovič Mirko, Jakopič Julij.

IV. teren: Pekol Viktor, Stritar Jože, Mal Ivan, Valantič Vida, Turk Anton, Zbačnik Aleksander, Kump Viljem, Handler Alojz, Pogačar Jože, Luzar Marija, Sprajcar Alojz, Sobar Jože, Kirn Rudolf, Petrič Zarko, Zbačnik Ignac, Petrič Jože, Uderman Ljubo, Hacin Alojz, Krevs Rudolf, Borle Gustav, Kos Vinko, Gerdenč Franc, Kejžar Peter, Zunič Nikolaj, Saje Božidar, Modic Maks, Kovačič Stanko.

Irča vas: Lukšič Franc, Merčjak Milan, Matoh Franc, Fink Jožef, Fink Alojz, Miklavčič Ivan, Matoh Ivan, Gornik Viktor, Jerič Franc.

Zabja vas: Vidic Anton, Knafelc Jože, Zupevec Anton, Zupevec Ivan, Hočevar Jože, Golob Franc, Zibert Franc.

Bršljin: Mesojedec Jože, Klanjšek Dušan, Stubič Jože, Gromaz Oskar, Kočjaž Anton, Višnar Drago, Bive Jože, Prešeren Jože, Peroci Albina, Sitar Stanko, Globevnik Franc, Zidar Stanko, Zupančič Franc, Campana Anton, Mrzaj Karol.

Razni, ki so stanovali v Novem mestu: Košir Ljubomir, Kosmač Leon, Jereb Dušan, Vrančič Miran, Hajtnik Anton, Pavšar Avgust in Drašler Josip.

Zrtve fašističnega nasilja:

I. teren: Kastelic Jože, Pungercar Jože.

II. teren: Knol Zdenko, Sui Marjan, Burger Stanka, Kraut Jelka, Turk Ivan, Stepišek Stanko, Pečar Stanko, Knol Rudolf.

III. teren: Sedej Lado, Jesenko Anton, Hlede Slavica, Mežnariš Franc, Simič Anton, Turk Marija, Malovič Stanka, Radovan Martin, Sedaj Katarina, Sedaj Viljem, Mehle Jože, Hlede Katarina, Malovič Marija.

IV. teren: Valantič Alojz, Valantič Alma, Knajter Anton, Uderman Dušan, Muren Rudolf, Valantič Marija, Valantič Alojz, Kravcar Majda, Kravcar Mirko, Rems Bogomir, Rugelj Kazimir.

Irča vas: Jerman Frančiška, Fir Anton, Fink Ivan, Fink Rudolf, Hrovat Alojz, Fink Alojz.

Zabja vas: Golob Tomislav, Golob Cvetka, Jakopin Maks, Znidaršič Rudolf, Prešeren Franc, Jakopin Ivana, Novak Franc.

Bršljin: Zidar Marija, Kastelic Danica, Kastelic Jožica, Kastelic Draga, Pleskovec Anica, Kukman Miha, Saje Franc, Kastelic Franc.

V teh dneh so krajevni odbori Zveze borcev tudi drugod po Dolenjskem razdeljevali svojim padlim borcem in žrtvam fašističnega nasilja spomenice. Ako so morebiti odborniki krajevnih organizacij ZB ali OF spregledali kakšno družino, ki je žrtvovala v letih domovinske vojne za našo osvoboditev katerega svojih najdražjih, pa po pomoti morda še ni dobila spomenice, naj se svojci padlih ali žrtev javijo najbližji organizaciji Zveze borcev oz. Osvobodilne fronte.

ODPRAVLJEN JE OBVEZNI ODKUP mesa, mleka, krompirja, fižola in krme

Zvezna vlada je te dni izdala uredbo, s katero je ukinjen dosednji obvezni odkup mesa, mršavih prašičev, mleka, krompirja, sočiva (fižola graha in leče) ter sena in druge krme razen ovs. Kmetje so z veseljem pozdravili najnovjšo uredbo zvezne vlade in vidijo v njej edino pravilno pot za povečanje kmetijske proizvodnje. Prehajanje k svobodnemu trgu pomeni nedvomno doslej največjo vzpodbudo vsem kmetovalcem, da bodo čimbolj dvignili svojo proizvodnjo. Znižanje cen kmetijskemu blagu in industrijskim izdelkom bo teklo vzporedno in bo vedno večje, čim več bo blaga na trgu.

Iz odgovorov predsednika Sveta za promet z blagom Osmana Karabegoviča posnemamo, da je vlada izdala nove odločbe predvsem iz naslednjih vzrokov:

Poudariti je treba, da spadajo nove odločbe med ukrepe, ki jih izdaja vlada FLRJ za povečanje kmetijske proizvodnje in za poživitev trga, za boljše preskrbo mestnih potrošnikov in za znižanje cen kmetijskih pridelkov na prostem trgu. Obvezni odkup mleka, krompirja, fižola, sena in slame preneha takoj, obvezni odkup mesa pa šele 1. julija 1951. Obvezni odkup mesa je treba izpolniti s 40 odstotki od letnega plana do 1. julija t. l. zato, da bomo zadovoljili najnujnejše potrebe.

S temi ukrepi se bo promet s kmetijskimi pridelki v primeri z dosedanjim pisarniškim načinom odkupovanja zelo zboljšal. Te pridelke smo morali doslej odkupovati, da preskrbimo mestno prebivalstvo. V novem načinu blagovnega prometa pa bi ta odkup zaviral predvsem razvoj kmetijskega pridelovanja in bo že samo zaradi tega prehrana prebivalstva zboljšana.

Sedanje stanje glede odkupa mesa ter preskrbe mestnega prebivalstva z mesom nam najbolj nazorno pove, kako nujne so bile te odločbe vlade.

Objektivne težave so nastale zaradi povečanih potreb, pa tudi zaradi nezadostnega naraščanja proizvodnje (prirastka živine). Razen tega je obvezni odkup mesa že sam po sebi omogočal razne nepravilnosti, ki so jih zakrivila posamezni odkupovalci po vaseh. Tudi to je slabo vplivalo na pripravljenost kmetov, da bi povečali število živine. Marsikje pa so odkupovalci odkupovali celo plemensko in vprežno živino.

Odkup je hitreje naraščal kakor prirastek živine. Pri govedu in prašičih smo zaznamovali lanj v primeri z letom 1949 celo določeno nazadovanje. Tako je na primer goveje živine za približno 11% manj, prašičev pa za 10%. Samo število ovac je naraslo približno za 2%.

Precej je kriva za padanje pri goveji živini in prašičih brez dvoma suša (pod-

Praznik v Vavti vasi

Zdelo se mi je, da je v nedeljo 6. maja zgodovinski Rog v svoji lepi spomladanski obleki bolj prijazno zrl na dolino zelene Krke in v Vavto vas, kjer je petstoglavna množica slavila lep praznik: enainštiridesetim padlim borcem in žrtvam fašističnega terorja iz območja krajevne organizacije je Zveza borcev Vavta vas odkrila dostojen spomenik.

Lepe svečanosti so se udeležili številni predstavniki ljudskih oblasti, okrajnega komiteja, okrajnega odbora Zveze borcev, svojci padlih žrtev ter čez petsto ljudi iz bližnje in daljnje okolice. Ob igranju žalostinke vojaške godbe so odkrili okusno izdelan spomenik, na katerem so z zlatimi črkami zapisana imena tistih, ki so v minuli vojni žrtvovali vse za svobodo. Pred odkritim spomenikom so se nato vrstile deklaracije pionirjev, recitacija starega partizana, domači mešani pevski zbor pa je zapel nekaj pesmi.

»Naša dolina se je častno odzvala klicu Fronte,« je v svojem govoru poudaril član krajevne Zveze borcev tov. Kulovec, »in ponosni smo na žrtve, ki smo jih dali, ker vemo, da niso bile zastojne.«

Na posebnem odru so bili zbrani pred spomenikom svojci padlih žrtev. Krajevna Zveza borcev jim je ob tej priliki podelila lične spomenice. R. P.

manjkanje krme in zato večji zakoli za domačo porabo), vendar je vplival na to vsaj deloma tudi obvezni odkup. Z nadaljnjo veljavo obveznega odkupa bi bil resno ogrožen razvoj živinoreje, hkrati pa bi se slabšala preskrba mestnih potrošnikov z mesom.

Po novih ukrepih ostanejo v zagotovljeni preskrbi kruh, maščobe in sladkor, za otroke pa tudi riž in kakavovi izdelki. Potrošniki bodo poleg živilskih nakaznic prejeli denarne bone, s katerimi bodo lahko kupovali meso, če pa mesa ne bo, druge kmetijske pridelke, ki bodo v prodaji v ustreznih prodajalnah. Meso oz. druge pridelke bodo kupovali z 80% popustom. Družine z otroki bodo prejemale več denarnih bonov, kakor bi jim pripadalo po dosedanjih normah za meso. To bo vsekakor izboljšalo razmere družin z otroki, ker se bo s tem povečanjem denarnih bonov povečala tudi njihova kupna moč. Če mesa ne bo na razpolago, bodo denarne bone lahko porabili za nakup drugih živil, česar doslej z odrezki za meso na živilskih nakaznicah ni bilo mogoče.

Razumljivo je, da zaradi sedanjega stanja v živinoreji in posledic lanske suše ne moremo pričakovati zaenkrat dovoljnih ponudb živine na trgu, da bi ustrezala porabi mesa po dosedanjih količinah. Pereče bo v prvem trenutku tudi vprašanje preskrbe z mlekom, vendar pa bodo cene mleka na prostem trgu padle hkrati z rastočo proizvodnjo. Odprava odkupa bo spodbudila proizvajalce na vasi k povečanju proizvodnje in s tem k povečanju tržnih presežkov. Kmet bo zdaj dejansko z veseljem skrbel za čim večji pridelek bodisi te ali one vrste živil, ker bo od njegove pridonosti odvisna tudi nabava industrijskega blaga, ki ga potrebuje zase in za svojo družino. V najkrajšem času bodo na razpolago večje količine gradbenega materiala, stekla in drugih industrijskih izdelkov, ki jih potrebuje vas.

Uvajamo torej prosto trgovino s kmetijskimi pridelki in industrijskimi izdelki, ki bo prav gotovo zadovoljila tako kmeta kot mestnega potrošnika. Pot k blagostanju moramo videti izrecno v večji proizvodnji.

Seja Izvršnega odbora OF okraja Novo mesto

8. maja je bila seja izvršnega odbora Osvobodilne fronte novomeškega okraja. Na seji so člani razpravljali o dosedanjem delu osnovnih frontnih organizacij in sprejeli načrt za bodoče delo.

Število članstva OF se je v aprilu dvignilo za nekaj več kot 600 članov, od teh samo v Novem mestu nad 100 članov.

Najvažnejša naloga osnovnih frontnih organizacij, tako je bilo na seji poudarjeno, mora biti še nadalje utrjevanje in razširjanje organizacije. Se vedno je v okraju 40 odstotkov volilnih upravičencev izven vrst OF. Uresničevanje gospodarskih ukrepov morajo osnovne frontne organizacije prepustiti ljudskim odborom in zborom volivcev. same pa naj se čimbolj posvetijo ideološko-političnemu delu, ki predstavlja njihovo glavno nalogo.

Osnovne frontne organizacije in njihovi aktivisti morajo našim ljudem nenehno raz-

lagati razne uredbe in ukrepe ljudske oblasti, zlasti zadnje uredbo o odpravi obveznih odkupov vrste pridelkov. Boj za nadaljnjo demokratizacijo državne uprave, borba proti birokraciji, napakan in razpisništvo mora biti stalen način dela organizacij OF na vasi in v mestu. Zbiranje vsakovrstnih odpadkov za našo industrijo je pomembno delo, za katerega se morajo zavzeti z dobro propagando vse organizacije OF. Ljudska inspekcija marsikje ne opravlja svojih važnih nalog kakor bi bilo treba. Odbori OF naj pregledajo delo ljudskih inšpektorjev, nesposobne ali nedelavne člane pa naj ljudstvo zamenja s predanimi, požrtvovalnimi člani in članicami OF, AFZ, LMS, Zveze borcev in pod.

Do 25. maja bodo v vseh vaških in krajevnih odborih OF seje odborov, na katerih bodo navzoči tudi člani okrajnega zbora Fronte ali člani Izvršnega odbora OF.

Prvi množični pregled krompirišč bo v nedeljo, 20. maja

V petletni borbi proti najhujšemu škodljivcu krompirja — koloradskemu hrošču — smo dosegli lepe uspehe. V novomeškem okraju je za razliko od lanskega leta, ko je bilo proglašanih še 16 KLO kot okuženih po koloradskem hrošču, letos proglašen kot okužen samo še KLO Skocjan. V KLO Skocjan so bile v letu 1950 odkrite okužbe na 7 parcelah v površini 1 ha. Iz dosedanjih uspehov lahko sklepamo, da se zatiranje koloradskega hrošča uspešno izvaja, če sodelujejo pri pregledih in pri zatiranju vsi prizadeti in če se ravna po navodilih, ki jih pravočasno dobe od ljudske oblasti.

Kakor v preteklih letih tako bodo tudi v letošnjem letu množični pregledi krompirišč, katere bodo organizirali krajevni aktivisti za zatiranje koloradskega hrošča. Vodja krajevnega aktivista je predsednik KLO, v krajevnem aktivu pa sodelujejo predstavniki vseh množičnih organizacij, zastopniki socialističnih gospodarstev in učiteljsvo. Vsak mora imeti čvrsto krajevno vodstvo s potrebnim številom vodij skupin, ki odgovarjajo za določeno število parcel.

V okuženih KLO se mora takoj pričeti s pregledi v preteklem letu okuženih parcel in parcel, ki se nahajajo v bližini teh. Krompirišča je treba pregledati 2 krat tedensko.

Prvi množični pregled vseh površin, ki so posajene s krompirjem, bo v nedeljo dne 20. maja 1951. Od dobro izvršene organizacije zavisi tudi uspeh prvega pregleda. Krajevni aktiv za zatiranje koloradskega hrošča mora pravočasno obvestiti vse lastnike krompirišč o obveznem pregledu. Čas začetka pregleda določi krajevni aktiv in izvrši zadolžitve članov aktivista, da bo vsakdo odgovarjal za gotovo število vasi ali naselij. Pri pregledih v preteklem letu je bila največja pomanjkljivost v tem, da je bila udeležba številčno nizka. Za pregled je potrebno

pritegniti vse prebivalce, ki so sposobni za to delo. Posebej vabimo k polnoštevilni udeležbi šolsko mladino, ki naj se udeleži pregleda pod vodstvom starejših oseb.

Naloga vseh naj bo, da bomo v letošnjem letu končno zatrli koloradskega hrošča na Dolenjskem! O. V.

Trdo je delo za novo cesto

Tako je v Novem mestu ob popoldnevnih stalni brigadi, ki urejuje novo cestišče in pripravlja vse potrebno za tlakanje, prihitijo na pomoč prostovoljci iz sindikatov in člani OF iz posameznih terenov. V zadnjem tednu je skupina strokovnih delavcev že začela polagati nposteljico bodoče tlakovane ceste. Med najdelavnejšimi prostovoljci so doslej delavci in nameščenci tovarne igrač. Prvic jih je prišlo na delo 40, drugič že 54, vsak izmed njih pa zaleže za 3 druge delavce, tako jih je pohvalil našemu dopisniku tovarniš Matko, ki vodi dela na cesti. Zelo požrtvovalni so tudi delavci mestnega čevljarstva, med tereni pa vodita I. teren in žene II. terena.

Če vodijo zadrugo sposobni ljudje, uspehi ne izostanejo

Ko sem ob neki priliki govoril z uslužbencem okrajnega poverjeništvu za kmetijstvo v Novem mestu in ga vprašal, kakaj v splošni kmetijski zadrugi Straža vsako započeto stvar dobro izpeljejo, mi je odgovoril:

»Ja, tam je pa Viktor Strumbelj, za katerega trdijo, da ima srečno roko!«

Bežen pogled v načrte in uspehe splošne kmetijske zadruge ti potrdi, da je delo zadruge v vseh odsekih uspešno. Iz razgovora z njenim delavnim predsednikom Viktorjem Strumbeljem zveš, da pri vseh uspehih ni nobene »čarovnije«, pač pa da je vse odvisno od dobro zastavljenega in poštenega dela vodilnih uslužbencev zadruge.

Zadruga v Straži ima trgovino, lesni odsek, pekarijo, ekonomijo in zadrugi dom, ki ga bodo v kratkem dokončali in izročili svojemu namenu. Dom bo v ponos zadruge in vseh Stražanov. Največ skrbi posvečajo lani ustanovljeni zadrugi ekonomiji. Ta je že ob koncu prvega leta pokazala najlepše uspehe med vsemi ekonomijami v okraju. Pri letošnji setvi, ki so jo opravili veliko pred rokom, so vložili vse sile za višji hektarski donos. Ker nimajo dovolj stalne delovne sile, si pomagajo tako, da ob večjih sezonskih delih pokličejo na pomoč člane množičnih organizacij. Ti se dela na napredni ekonomiji radi udeležujejo. Seveda, vsi ki pridejo ekonomiji na pomoč, ne odhajajo lačni z dela. Od lanskega pridelka je ekonomiji po izpolnitvi obveznosti ostalo še toliko, da bo vsak, ki ji bo prišel na pomoč, postrežen z malico poleg poštenega plačila. V zadrugi kašči je zato precej pšenice, ajde, masti in suhih klobas.

Ponos zadruge je pred kratkim v Italiji kupljen traktor znamke FIAT, katerega so kupili iz lastnih sredstev. 18 konjskih sil močan motor na petrolej odlično opravlja vse naloge v poljedelstvu. V veliko pomoč

bo zlasti ekonomiji, radi pa se ga poslužujejo za oranje tudi privatni kmetje, saj orje veliko bolje in ceneje kot je oranje z živino.

Za gradnjo zadrugi doma je bil prvotno postavljen posebni gradbeni odbor, toda kmalu je vse delo pri gradnji padlo na samo kmetijsko zadrugo. Vodstvo zadruge se resno trudi, da bo zadrugi dom kmalu popolnoma opremljen. Izgleda, da se pri tem domu skrbno izogibajo take »otvoritve« kot je bila n. pr. v Zvirčah, kjer je potem vse delo zamrlo. Dasi je dom že toliko dograjen, da so v njem razne prireditve, še ni bilo nobene svečane otvoritve.

»Ta bo takrat, ko bo dom dograjen znotraj in zunaj in ko bo v dvorani postavljen kino aparat,« pravi tovariš Strumbelj. Ker je kino aparatura že zagotovljena (odkud, to je njihova iznajdljivost) in ker stavbo že obmetavajo, lahko pričakujemo, da bo prava otvoritev v kratkem, čeprav držijo to v strogi tajnosti.

Ali so v Straži vsi člani upravnega odbora zadruge dobri zadrugi? Ni tako. Nekateri člani so proti ekonomiji, češ, z njo so stroški in če bodo na ekonomiji dosegli višji hektarski donos, bo to osnova za obremenitev privatnih gospodarstev in pod. Zato je potrebna večkrat tudi v samem upravnem odboru zadruge trda borba za boljši način dela in za sprejem sklepov, ki pomenijo nadaljnje uspehe.

Naj omenim na koncu, da je splošna kmetijska zadruga v Straži vsa leta od ustanovitve dalje tudi v finančnem pogledu uspešna, dasi je začela iz nič, ima danes milijonsko premoženje, ki se iz dneva v dan veča. Tudi poslovno leto 1950 so zaključili s precejšnjim dobičkom. Nov način trgovine bo letos že v prvem polletju dal zadrugi več dohodkov kot jih je bilo prej v celem letu.

(P)

IZ DELA FRONTNIH ORGANIZACIJ

V Mirni peči naj pokaže OF več delavnosti

Kdor bi trdil, da delovni ljudje v Mirni peči in okolici ne razumejo današnjega gospodarskega in političnega položaja, bi bil v veliki zmoti. Koliko zdravih predlogov za zboljšanje gospodarstva so dali posamezni volivci na predvolilnih sestankih in tudi pokazali veliko pripravljenost za sodelovanje pri uresničevanju teh predlogov. Popravila vaških poti, ureditev napajališč, obnova mostov, zboljšanje dela na zadrugi ekonomiji, vse to so bila vprašanja, o katerih so razpravljali volivci na predvolilnih sestankih. Toda vsa ta vprašanja so ostala le predmet razpravljanja na sestanku, kajti nikogar ni, ki bi skrbel, da se dobri predlogi spremenijo v življenje s pomočjo in podporo vseh vaščanov.

Frontne organizacije, ki bi bile prve dolžne dati pobudo za uresničevanje dobrih predlogov in povezati vse napredne sile v prizadevanju za gospodarski napredek vasi, so bile dosedaj po krivdi svojega vodstva le suhe veje, brez vsakega pravega življenja. Sekretar vaškega odbora OF Mirna peč Vida Hudec se za delo v odboru sploh ni brigala. Ni bilo sej odbora, ker jih nihče ni skliceval. Se celo na sestanku, ki ga je sklical okrajni odbor OF, Hudejeva ni prišla. Nič boljše ni stanje v vaškem odboru OF Češnjice. Predsednik odbora je zaposlen v

Črnomlju, sekretar pa se je preselil v Novo mesto. Krajevni odbor OF vseh teh stvari v osnovnih organizacijah ne vidi, ali gre mirno preko njih. Krajevni odbor OF ne sklicuje redno skupnih sej vseh vaških odborov OF, zato tudi nima pregleda nad delom v odborih in nad političnim stanjem sploh Marsikatera dobra pobuda ljudskih množic ostane zato mrtva, ljudje pa polagoma izgubljajo zaupanje do svoje politične organizacije.

Kaže, da so priprave za proslavo desete obletnice OF le prinesle novo, poživljeno delo v mirnopeški sektor. Predstavniki vseh množičnih organizacij so se v dnevih pred 27. aprilom večkrat sestali in ugotovili pomankljivosti, ki so zavirale napredek. Delo na čast OF naj bi jim zato pomenilo prelomnico v njihovem dosedanjem udejstvovanju. Člani organizacij OF so pokazali ob obletnici, da želijo zboljšati in politično utrditi svoje vrste. Od posameznih frontnih odborov je odvisno, če se bodo sklepi uresničili. Fronta naj bo tista sila, ki bo povzročala tudi v mirnopeški okolici napredno ljudstvo in skrbela za njegov gospodarski, politični in kulturni napredek.

Pogovori in volje za tak napredek v Mirni peči in okolici ne manjka.

Kje je bila ljudska inšpekcija?

Vrsta primerov neodgovornega poslovanja z zaupanim imetjem, napake v zadrugi trgovinah, nepravilnosti v delu nekaterih KLO in podobno, vse to je v zadnjem času potrdilo, da ljudska inšpekcija v okraju Trebnju še ni zaživela tako, kakor bi bila morala. Marsikje so šele ukrepi javnega tožilca poučili krivce, da je vsak za svoje delo odgovoren skupnosti — grupa ljudske inšpekcije v dotičnem kraju pa napak ali ni hotela videti, ali pa živi samo na papirju.

Kdor je v marcu zavil v kmetijsko zadrugo na Trebelnem, je bil nemalo presenečen, ko je moral obstati dostikrat pred zaprtim lokalom. Kmetje so nevoljni godrnjali nad poslovodkinjo Anico Japelj, ki je po stari in udomaćeni navadi rada zavila med delovnim časom po zasebnih opravkih, na sprehode in podobno »delo«. Kmetijska zadruga v Trebelnem je poleg tega navijala cene in tudi tako izkoriščala ljudi. Pri odkupu vina je poslovodkinja plačevala ljudem le predplačila, za obračun pa se ni brigala. Pod pultom je bilo shranjenega precej blaga, ki seveda ni bilo namenjeno članom zadruge. Japlejeva je bila za kazen prestavljena drugam, javni tožilec pa preiskuje njeno poslovanje. Kje je bila ljudska inšpekcija?

Cudno podjetnost so pokazali tudi v kmetijski zadrugi na Mirni. Plašč, ki stane 2504 dinarjev, je dobil v zadrugi novo ceno: po mnenju vodstva KZ naj bi bil vreden kar 2604 dinarjev. Nogavice so ocenili na 257 dinarjev, uradna cena pa je 215 din. Salonka jadvovina stane v navadni trgovini 420 dinarjev meter, KZ v Mirni ji je nastavila ceno 500 din in podobno. Ali ljudska inšpekcija za to ni vedela?

Svojevrsno »uslugu« je hotel napraviti

Karel Podlogar iz St. Janža bolnemu Ivanu Becu. Dobil je za njega bolniško živilsko nakaznico, ni mu je pa izročil. Na KLO se je kasneje izgovarjal, da jo je zažgal, ker Bec ni prišel ponjo, čeprav bi bil moral vedeti, da je treba v takem primeru nakaznico vrniti preko KLO Narodni banki. — Skufca Engelbert, KLO Mirna, je dodelil nekemu čevljarju otroško živilsko nakaznico z izgovorom, da mu okraj ni poslal pravih nakaznic, čeprav jih je dobil točno po lastnem naročilu. Tudi v takih primerih bi morala nastopiti ljudska inšpekcija, ki je pa dostikrat ni na mestu.

Vovk Majda, poslovodkinja kmetijske zadruge Češnjice, je pravtako gospodarila po svoje. Za dan ali dva v tednu je zapustila trgovino in se odšla potepati, kar ji je v vinorodnem kraju posebno ugajalo. Kmetje so godrnjali nad njenim vedenjem v trgovini in izven nje, nato pa so se že skoraj navadili na nered. Ljudska inšpekcija menda tudi, sicer ji ne bi pustila tako dolgo prostih rok. Ze na Trebelnem je slabo gospodarila v zadrugi, kjer jo celo kazni sodišča ni izučila. Letos v aprilu je bila odpuščena iz službe; leto dni ne bo smela delati v državnih ali zadrugi službi, disciplinsko sodišče pa jo je poleg tega kaznovalo s stroгим pismenim javnim ukorom. Če bi bila ljudska inšpekcija delavna, bi brezvestno poslovodkinjo poklicala že zdavnaj na odgovor.

Taki in podobni primeri — našli bi jih lahko veliko tudi iz drugih dolenskih okrajev — opozarjajo organizacije OF, predvsem pa okrajne sekretariate ljudske inšpekcije, da čaka na vasi in v mestu ljudske inšpektorje ogromno dela. Vsesplošna ljudska kontrola nam bo pomagala odkrivati napake in urejati poslovanje organov oblasti, zadrug in posameznikov v korist skupnosti.

Uničujte majske hrošče!

V preteklih letih so ličinke majskega hrošča povzročile naši kmetijski proizvodnji precejšnjo škodo zlasti na njivskih rastlinah, kakor tudi na travnikih; ta škoda se ni popravila tako hitro. Zaradi tega lahko pristejamo ličinke majskega hrošča med najhujše škodljivce.

Zatiranje ličink majskega hrošča je zelo težavno in drago. Tudi nimamo potrebnih količin zatiranih sredstev, kakor tudi ne priprav za to delo. Najcenejše je zaradi tega zatiranje samega hrošča in sicer še preden odloži jajčeca. Letos je v Sloveniji leto majskega hrošča.

Majskega hrošča zatiramo v času, ko jih je največ na površini in to je predvsem v mesecu maju. Način zatiranja je enostaven: hrošče otresemo z drevoja, jih pobereemo in uničimo. Po uredbi o zatiranju majskega hrošča — (Ur. list LRS št. 108-17-48) je pri zatiranju majskega hrošča obvezno sodelo-

vati vse prebivalstvo. Uspeh zatiranja majskega hrošča bo učinkovit, če bodo akcijo vodile sposobne osebe. Krajevni ljudski odbori naj zadolžijo za to delo vaše vodje, da bodo organizirali skupine, ki bodo skupno otrešale in pobirale hrošče na mestih, kjer se jih največ pojavi. Za to delo naj KLO v sporazumu z vodstvom ljudske šole zadolže solsko mladino.

Posušeni in zmleti hrošči so izvrstno močno krmilo za prašiče in kokoši. Prašič sme pojediti dnevno do 0.30 kg, kokoš pa do 30 g suhih hroščev.

Škoda, ki jo povzroča majske hrošče in njegova ličinka, bomo preprečili za bodoča leta le z organiziranim nabiranjem in uničevanjem. Zaradi tega je dolžnost vseh, da hrošče zbirajo in uničujejo in na ta način v veliki meri pripomorejo k dvigu kmetijske proizvodnje.

O. V.

Na obnovo gozdov v Beli krajini niso pozabili

Ze lani v decembru so pri poverjeništvu za gozdarstvo izvolili svet za gozdarstvo, ki se sestaja redno vsak mesec.

Problem, ki ga bo treba v Beli krajini rešiti v bližnji bodočnosti, so belokranjski stelniki z znamenitimi brezami. Na tej zemlji bi lahko rastle vse kaj bolj koristnega kot pa pritlikave breze. Tu naleti svet za gozdarstvo največkrat na nerazumevanje staro mislečih posestnikov, ki pravijo, da gozd raste sam od sebe in ga ni treba gojiti in negovati.

Strokovnjaki so ugotovili, da je belokranjska zemlja zelo kisla in kot taka ni primerna za iglavce, ker jo ti še bolj okisajo. Zato bo treba misliti pri obnovi gozdov na saditev listavcev; zlasti bo važen domači kostanj, javor, jesen, kanadski topol in domači oreh, ki znatno zboljšujejo kakovost tal. V okrajni gozdni drevesnici »Okljuk« so že v jeseni posejali nad 160 kg semena listavcev. Skrbeli bodo, da bo drevesnica vedno dobro založena s takimi sadikami, ki so najbolj primerne za belokranjsko zemljo in so obenem tudi najbolj koristne.

90.000 novih dreves v novomeškem okraju

Nekaj čez 90.000 sadik na površini 29 ha so pri spomladanskem pogozdovanju posadili v novomeškem okraju. Poleg tega so posejali še 250 kg raznih gozdnih semen. Uspehi so zasluga dobre organizacije in požrtvovalnega dela okrajnega gozdarja Stefana Podleska in velike pomoči mladine osnovnih šol in trgoveškega tehnikuma. Tudi gozdni posestniki so za pogozdovanje pokazali dovolj razumevanja.

Najbolj so se izkazali pionirji osnovne šole Brusnice z učiteljstvom vred. V dveh in pol urah je 80 pionirčkov in pionirk posadilo 2.000 sadik. Za vzorno delo jim je okrajni ljudski odbor podelil denarno nagrado. Dobro so se izkazali tudi pionirji šole Karteljevo. Pod vodstvom učiteljice so šli pogozdovati ob četrtkih, ko imajo pouka

Do srede aprila so letos posadili v Beli krajini s pomočjo osnovnih šol in pripadnikov JA preko 15.000 sadik bora, smreke, kostanja in hrasta. Če ne bi vreme nagajalo, bi posadili še veliko več. S saditvijo bodo v jeseni in drugo spomlad nadaljevali.

Precejšnjo borbo ima poverjeništvu za gozdarstvo z gozdnim škodljivcem lubadarjem, ki se je tudi v Beli krajini zlasti po dolinskih predelih močno razširil. Pri tem delu pa še večkrat naleti na nerazumevanje posameznih gozdnih posestnikov. Eden takih je posestnik Rožič Janez iz Majerja pri Črnomlju, ki ima v svojem gozdu močno žarišče lubadarja, vendar dosedaj kljub navodilom in opominom ni ničesar pokrenil, da se to žarišče lubadarja uniči. Seveda bodo morali proti takemu omalovaževanju predpisov podvzeti ostrejšo mere.

Za zatiranje nevarnega škodljivca lubadarja dobro skrbi drž. gozdna uprava, vzgleden pa je v tem oziru tudi posestnik Oglven Anton iz Stranske vasi, ki ima gozd res lepo očiščen in skrbi tudi za njegovo obnovo gozda, čeprav je star že 70 let. P. M.

V Suhi krajini letina dobro kaže

Kmetje v Suhi krajini in njeni bližnji okolici so v letošnji pomladi pravočasno obsejali polja. Precej težav so imeli z vprežno živino za oranje, s složnostjo pa se je vse opravilo, tako da je bilo seme pravočasno v zemlji. V pretežni večini so letos kmetje obsejali polja s koruzo, krompirjem, peso in korenjem, pa tudi krmskih rastlin je precej zasejanih. Veliko je posajenega nizkega in kolskega fižola, manj pa so letos sejali oljarje. Občuten je padec sejanja oljne repice, ki v naših krajih dobro uspeva. Letos bodo kmetje poizkusili gojiti tudi ameriški lešnik (kikiriki), ki daje večje množine izvrstnega jedilnega olja kakor ostale oljnice. Če se bo lešnik obnesel, ga bodo drugo leto veliko zasadili.

Letos občutno primanjkuje hlevskega gnoja, zato je povpraševanje po umetnih gnojilih veliko. Če bomo hoteli zvišati hektarski donos poljskih pridelkov, bo vsekakor treba pomagati kmetu z umetnimi gnojili.

Od letošnjega obnega zbora kmetijske zadruge v Žužemberku je v zadrugi zavet

popolnoma nov duh gospodarjenja. Vzgojna, poštena kritika, dobri organizacijski ukrepi in pa volja do dela, vse to govori letos o tem, da bo kmetijska zadruga dobro gospodarila. Prodajni oddelek je s tekstilnim in drugim blagom dobro založen. Načrtno gospodarjo tudi na ekonomiji, saj je vzel vjati v roke predsednik KZ Tone Blatnik. Vse je bilo pravočasno posejano, le s sajenjem koruze ni šlo, pa ne po krivdi ekonomije. Okrajno poverjeništvu za kmetijstvo jim je obljubilo seme heterozne koruze, katerega pa do danes še niso dobili. Zato so si morali vendar enkrat že videti, da se koruza za seme ne deli takrat, ko skoraj že klije, temveč da je treba to pripraviti pozimi.

Na splošno kaže letos letina izredno dobro, veliko obeta tudi sadno drevje. Zgodnji mrz je uničil samo orehe, ki bi jih bilo tudi veliko. Kmetijska zadruga je razdelila kmetom veliko prvovrstnih sadnih dreves. Če bi bila izbira večja, bi jih kmetje posadili še več.

Sl. Hotko

Svečana podelitev odlikovanj delavcem v Črnomlju

23. aprila so zborovali v sindikalni dvorani v Črnomlju delovni kolektivi: Belokranjska železovarna, lesna industrija

Odlikovanci z okr. sekretarjem KPS

»Zora«, okrajna apnenica in okrajno gradbeno podjetje. Zbrali so se k podelitvi odlikovanj, ki jih je prezidij Ljudske skupščine LRS namenil najboljšim delavcem Bele krajine. Svečanosti so se udeležili tudi predstavniki sindikatov, oblasti in množičnih organizacij. Na zborovanju je govoril tudi sekretar OK KPS Janez Zunič, ki je izročil odlikovanja in nagrade delavcem.

Z redom dela III. stopnje je bil odlikovan Janez Gričar, delavec v železarni, meddalje dela pa so dobili gaterist Franc Sepe-tavc, kurjač Stanko Sorli in delovodja Peter Veselič, vsi pa so tudi dobili denarne nagrade v zneskih od 2000 do 2500 dinarjev. V imenu nagradejencev se je zahvalil tovariš Peter Veselič, odlikovance pa so pozdravili še predsednik OSS Stajdohar, predsednik šole za lok. industrijo Martin Klinar in zastopnik OO OF Tone Malarič.

K.

NOVO MESTO PRED DESETLETJI

(Nadaljevanje)

Največ zaslug za graditev Dolenjske železnice ima pač deželni in drž. poslanec in poznejši deželni glavar, dvorni svetnik prot. Franc Suklje, ki je svoj položaj na Kranjskem in na Dunaju izkoristil in tudi končno dosegel graditev železnice. V ta namen je imel več shodov, tako 2. 12. 1890, kjer mu je bila izrečena zahvala za njegov trud, 10. 7. 1886 je imel shod v mestni hiši v Novem mestu, avgusta 1888, 2. 9. 1889 in 15. 3. 1890 pa shode v mestu. 9. 5. 1890 je državni zbor sprejel zakon o Dolenjski železnici, nakar so postali častni meščani zaradi zaslug za železnico Suklje, bar. Schwegel, min. Taffee in Baquehem; zahvala se je izrekla dež. pred. bar. Winklerju in državnim in dež. poslancem. Novo mesto je bilo slavnostno razsvetljeno; z baklado in godbo so meščani pozdravili pomemben sklep. V zahvalo za trud so dolenjska mesta 5. marca 1891 izvolila prof. Sukljeta spet za državnega poslanca.

29. septembra 1892 je bila velika slavnost. Zasajena je bila »prva lopata« za gradnjo dolenjske železnice. Na predvečer je bil skozi mesto sprevod z godbo, podoknica okr. glavarju pl. Vestenecku in prof. Sukljetu, na kapiteljskem hribu so kurili ogenj in strelijali. 29. septembra se je zbrala na Jelenčevi njivi, kjer je zdaj železniška postaja in ki je bila vsa v zastavah, ogromna množica ljudstva iz mesta in okolice, gasilci z godbo, delavci z orodjem, postavljeni sta bila dva šotora. Zupan Fran Perko je pozdravil navzoče, nakar je imel prof. Suklje slavnostni govor. Duhovno opravilo je opravil prost. urh. Dolenjsko pevsko društvo je zapelo Jenkovo »Molitev«. Ko je bila zasajena prva

lopata, so peli »Lepa naša domovina«. Požlačeno prvo lopato so shranili na rotovžu. 7. aprila 1894 je vozil takozvani »komisjski vlak«, 27. 4. 1894 pa od Ljubljane do Straže.

1. junija leta 1894, je začela Dolenjska železnica z redno vožnjo. Sprejem prvega vlaka v Novem mestu je bil sijajen. Vse mesto je bilo zbrano na postaji, kakor tudi mestni gardisti, gasilci iz mesta Crnomlja, Metlike, Mokronoga, St. Jerneja in Zužemberka, vojaška godba iz Ljubljane, domača mestna godba, telovadno društvo novomeški »Sokola« ter nepregledno število ljudstva. Na griču nasproti postaje so stali učenci in učenke iz Novega mesta, in Smihela z zastavami. Slavnostnega obhoda so se udeležili odlični gostje iz Dunaja, Ljubljane in Novega mesta. Pri Skabernetovi hiši v mestu je bil postavljen mogočen slavolok. Sprevod je šel čez Glavni trg na Grm in nazaj na kolodvor, kjer je bil v kurilnici sijajen banke. Mesto je bilo seveda v zastavah. V sredo zvečer je koncertirala vojaška godba pri Brunerju (sedaj Murn v ulici sv. Jurija), v četrtek na kolodvoru in zvečer pri Schwarzu (sedaj Koklič), domača godba je igrala vsepovsod je bilo navdušenje.

3. junija 1894 je pripeljal poseben vlak iz Ljubljane tri narodna društva in sicer ljubljanskega Sokola ter pevski društvi »Slavca« in »Ljubljanca«. Na postaji je bil lep sprejem od domačih narodnih društev, popoldne pa izlet v Ragov log z ljudsko veselico, petjem, telovadbo itd. Opolnoči so se ljubljanski gostje vrnili domov s posebnim vlakom.

S tem je bila slavnost otvoritve Dolenjske železnice dostojno zaključena.

(Se nadaljuje).

To in ono iz Št. Jerneja

Stal sem na krasno urejenem Blatnikovem vrtu, obrezoval lani okulirano breskvico in neumljeno trgal cvete, ki so že letos silili v svet. Operacija je bila nujna, kajti zgodnje rojstvo bi uničilo zlahtno drevesce, da, prav zares.

Na cesti se je ustavil avto, tovariš Zužek me je povabil k sebi in razodel željo, da bi me ekipa ljubljanske radijske postaje naredila v St. Jerneju posnetek na magnetofonski trak. Sprva sem ga debelo pogledal; nisem ga razumel, pa so mi kmalu razložili: nekaj naj bi jim povedal, pevcu bi zapeli, to bi šlo na trak, ki bi ga vzel s seboj v Ljubljano, odtam pa bi ga Radio-Ljubljana poslal po svetu v oddaji »Z mikrofonom sredi življenja«.

Najbolj pripraven prostor za to smo našli kajpak pri Tavčarjevih. V predstobi so postavili aparate, v večji sobi pa je bila naša »šentjernejska oddaja«. Prvi sem govoril jaz o gospodinskem tečaju, nato sta zapela solista Martin Franko in Stane Hladin, potem pa še Danica Lampetova, ki jo je spremljala ob klavirju Vlasta Tavčarjeva. Ko je bila »oddaja« končana, so nas tovariši iz Ljubljane povabili, naj poslušamo — sami sebe... Se nikdar se nisem slišal govoriti, ne da bi hkrati govoril, tokrat pa. Naša Danica je tako lepo zapela, da sem na kon-

cu vzdihnil »Aaaaah«. Tudi ta nepotrebni »Aaaaah« je ujel vražji trak, pa so ga seveda takoj izbrisali.

Naslednji terek je že bila oddaja v Ljubljani. — Ekipa je nadaljevala svojo pot, da prisluhne pesmi dela v naših tovarnah, da čuje izjave udarnikov in novatorjev, graditeljev boljše bodočnosti, da zabeleži napore delovnih ljudi, kulturno-prosvetnih aktivov in vseh, ki so tekmovali v počastitev 10. obletnice Osvobodilne fronte.

Tudi naš kraj ni zaostal ob pravkar minulem velikem prazniku. Niz prireditev je pripravila igralska družina SKUD »Brata Pirkoviča« z igro »Peg, srček moje«. Na predvečer praznika je bila baklada, v povorki so bila zastopana vsa društva, množične organizacije, šole, delovni kolektiv ekonomije Litostroja iz Dol. Brezovice in drugi. Ob mogočnem kresu smo obujali spomine na partizanska leta, Govorila sva Dodo in jaz (o internaciji). Naslednji dan je bila dopolne prireditev za mladino. Učiteljci Tončka Škerletova in Vlasta Tavčarjeva sta priredili igrokaz v 7 slikah. Naslovi posameznih slik povedo vse: Sin je odšel. Mož se poslavlja. Pionirji na delu. Internacija. Pismo materi. Naši heroji in Osvobojenje. Posamezne slike so spremljale partizanske pe-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Tudi lipov les pomaga pri vzgajanju

Približno dve leti je od tega, odkar se je državno deško vzgajališče Ljubljana-Selo preselilo v Gradac. Preselitev je močno vplivala na nadaljnjo vzgojo naših gojencev. Iz dobrih, urejenih razmer in prilik, ki jih je zavod nudil fantom v Selu, smo se preselili v kraj, ki je bil in bo neprimeren za tako važno ustanovo. Cilj vsega našega dela je: prevzgojiti vzgojno zanemarjeno mladino in jo vključiti v delo.

Na zavodu v Selu je bilo to doseženo. Vsi fantje so brez izjem delali v delavnicah »Tovarne učila«, imeli so lepe uspehe v praktičnem delu in v pouku. Dvigali so se v kulturno-prosvetnem delu. Na razpolago jim je bil prost izhod ob nedeljah, videli so razne predstave v gledališčih, kinematografih, bili so na raznih športnih prireditvah, skratka, duševnega razvedrila, ki je tako zelo potrebno delavnemu mladincu, jim ni manjkalo.

S preselitvijo smo bili ob vse navedene dobrine. Gojenci so otopeli. Mislim, da tudi nam ne bi ugajalo vedno čepeti v zavodu. Imajo sicer prost izhod, vendar pa jim ta kaj posebnega v Gradacu ne more nuditi. Nekateri fantje so zaradi tega, kakor smo opazili, podivjali. Začeli so se upirati pri delu, pouku in disciplini. Vzgojitelj je vedel, kaj fantom manjka, ni jim pa tega mogel nuditi. S težavo in neprimlikami so preobeli kritično dobo našega dela v Gradacu. Iz izkušenj iz Sel smo vedeli, da zavod ne more biti vzgajališče za doraščajočo mladino brez delavnice. Naše geslo je bilo in je: v delu se vzgajamo!

Uprava zavoda je v decembru 1950 odprla mizarstvo in krojaško delavnico. Z veseljem so se prijaviли v uk prvi krojaški in mizarški vajenci. Nje čudnega — z veseljem, kajti začutili so, da zavod spet skrbi za njihovo bodočnost. Najslabši fantje, ki so

prej v brezdelju pohajkovali in imeli samo priložnostne zaposlitve, so postali dostojni mladinci, ki z zanimanjem sledijo praktičnemu in teoretičnemu pouku.

Poizkusili smo z različnimi interesnimi krožki v naši kritični dobi in kasneje, vendar uspehov nismo dosegli. Gojenci niso pokazali zanimanja, pa tudi potrebnega materiala za razna dela nismo dobili.

Na pedagoškem poglobitvenem tečaju v Višnji gori sem dobil po lutkovni predstavi, ki so jo pripravili učitelji iz DDV Smlednik, zamisel, da bi začeli tudi mi z lutkovnim krožkom. Na sestanku zavodnega kolektiva sem fantom razložil, kaj je to lutkovno gledališče; takoj so se začeli zanimati za novost. Povedal sem jim, da imajo v Smledniku ročne lutke, mi pa bomo izdelali lutke, ki so boljše in imajo mehanizme. Navdušenje je raslo. Upravnik Zalahar nam je dal na razpolago lipovino, dovolil nam je uporabljati mizarški skobelnik in potrebno orodje, dobili pa smo za naše delo tudi čas.

Prvo lutko sem naredil za vzorec sam. Gojenci so strmeli. Radi bi jih sami izdelovali, pa se jim je zdelo preteško. Vendar, ko so bile prve lutke gotove, so se fantje z veseljem vrgli na delo in pomagali vestransko. Vsak je hotel narediti kakšen del lutke. Začeli smo izdelovati majhno in leno po hištvu za naš lutkovni oder, pripravljeno pa smo imeli tudi že igrice. Gojenci sami so me nato priganjali, naj vendar že naredim tudi načrte za oder in kulise. Rešitev smo našli v »Obzorniku« za ljudsko prosveto. V njem smo odkrili pravi načrt za prenosljiv oder. V kratkem času so ga fantje pod nadzorstvom mojstra lepo in natančno po načrtu izdelali, kulise pa je delal skupno z gojenci tovariš Smrtnik.

Začeli smo z vajami igrice-bajke »Gorjanske vile«, ki nam jo je radevolje od-

Književniki so obiskali Novo mesto

Najbolj tehtna in zanimiva kulturna prireditev letošnje sezone v Novem mestu je bil nedvomno literarni večer naših sodobnih pesnikov in pripovednikov, ki so nas obiskali 10. maja. Večer je bil lepa in zlahtna manifestacija slovenske književne tvornosti in je dosegel popolni uspeh, tako s številnim obiskom Novomeščanov (okrog 500), kakor z izbrano grupo književnikov in po njih recitiranih del.

Literarni večer je kot svojo izredno prireditev pripravila mestna ljudska univerza, ki je zaprosila za sodelovanje Društvo slovenskih književnikov. Društvo je rado ustreglo želji ljudske univerze in Novomeščanov ter poslalo svoje člane, med katerimi je bil tudi sam predsednik društva, pisatelj France Bevč.

Kot uvrturo v literarni večer je pred docela napolnjeno dvorano zaigral orkester SKUD »Dušan Jereb« glasbeni venček »Deset minut slovenske glasbe«, zatem pa je odlične goste-književnike pozdravil zastopnik ljudske univerze.

Uvodno besedo je imel kritik in prevajalec Josip Vidmar, predsednik prezidijske Ljudske skupščine LRS. V klenih in zgoščenih besedah je poudaril pomen književnega in umetniškega ustvarjanja sploh, njegovo vlogo v naši novi stvarnosti, hkrati pa analiziral umetniško pot in prizadevnost sodelujočih književnikov in odraz našega socialističnega življenja v nji.

Svoje pesmi so recitali Pavel Golja, Mile Klopčič in Matej Bor, prozo pa France Bevč in Janez Potrč. Vsi trije pomembni predstavniki naše sodobne poezije so, vsak na svoj način, priklenili pozornost občinstva. Dolenjski rojak Golja s svojo boemsko hudomušnostjo in blago ironijo ter z globoko pesmijo Spominu dr. Kanteta (obešen v Ljubljani 1944), Mile Klopčič, znani socialni pesnik in mojstrski prevajalec Puškina, zlasti z mogočno Obrekovalcem Jugoslavije in z dvema prevodi Puškinih pesmi, Matej Bor, naš najpomembnejši partizanski poet, avtor borbene zbirke

Previharimo viharje, s pretresljivim liričnim Spominom, balado Mati in šegavo Elija le lij.

Naš najpomembnejši sodobni pripovednik France Bevč je bral Pismo, globoko, z bridkostjo in tragiko prežeto črtico iz časov zatiranja slovenske besede in misli na Primorskem, pripovednik in dramatik Janez Potrč se je pa predstavil z dvema odlomki iz svojega scenarija za film: Napad na viničarijo (1945) in Agrarna reforma. Oba prizora iz povojnega življenja sta izpričala krepko ustvarjalno moč tega zanimivega opisovalca novega življenja v viničarskih predelih Prlekije in Slovenskih goric.

Poslušalci so književnike nagradili z vnetimi aplavzi in tako izrazili svoje veselje in zadovoljnost nad obiskom najvidnejših predstavnikov naše sodobne poezije in proze. Kako pomenljivo je tak oseben stik književnikov s svojimi bralci, ni treba posebej poudarjati!

Živahna gostovanja igralskih druščin v Žužemberku

V zadnjem času prav živahno gostujejo poleg domače igralske družine tudi razne okoliške igralske skupine. S prijetnim sporedom so nas presenetili ljubljanski igralci, ki so nam z različnimi baletnimi točkami, narodnimi plesni in z vrsto slovenskih narodnih in umetnih pesmi pripravili res izvrsten umetniški večer. Prvikrat se je Žužemberčanom predstavilo kulturno-umetniško društvo »Jože Jakoš« iz Zagradca z dramo Bele vrtnice. KUD Soteska pri Straži nam je pokazalo za današnji čas nič kaj prida veseloigro »Pri vsakem koritu«. Pozdravljamo prizadevnost igralcev z željo, da bi v bodoče raje igrali boljše dela, slabo didično pretokstilo pa naj vržejo v koš.

KUD Straža-Vavta vas se je predstavilo z dramo »Rožmarin«. Veseli smo jih bili, saj so pokazali, da nimajo slabega igralskega materiala. Ko se bodo še izpopolnili, bodo uspešno nastopali lahko še marsikje.

KUD Žužemberk je nastopilo že četrtič z »Verigo«, ki je žela lepe uspehe. Uspeh bi bil lahko še boljši, če bi vložili v delo še več truda in discipline — pričakovali pa smo tudi očno okrajne ocenjevalne komisije v Dolenjskem listu. — Pri zadnjem nastopu se je predstavil tudi moški pevski zbor, ki se mu pozni da ima premojo vaj. Lepo se razvija mladinski mešani zbor, ki ima dober glasovni material. Oba zbora vodi tov. Simič. Sl. Hotko

Obiščite razstavo ob desetletnici OF v Ljubljani

Spominska razstava narodnoosvobodilne borbe, ki je bila odprta v Ljubljani v počastitev desete obletnice ustanovitve OF, ima velik političen in kulturno-zgodovinski pomen. Zgodovinsko gradivo, razni dokumenti, fotografije, posnetki važnih objektov, številni podatki in vse ostalo, kar ponazarje našo veličastno borbo za svobodo, vse to priča o premožnih žrtvah in junastvu našega ljudstva v boju proti okupatorjem in domačim izdajalcem.

Razstava se nahaja v prostorih gradbenege inštituta v Dimičevi ulici za Bežigradom ter bo odprta ves maj dnevno od 9. do 21. Na razstavišče vozaj avtobus izpred kolodvora in pošte vsake pol ure.

Frontne in druge množične organizacije ter razna društva naj organizirajo skupinske obiske razstave, šole pa naj svoje majniške

izlete povežejo z obiskom razstave. Če najavijo svoj obisk informacijski pisarni razstave dan pred prihodom, dobe na razpolago vodnika, ki jim bo razlagal vsebino razstave. Na isti način si tudi lahko naroče toplo hrano v okrepčevalnici na razstavnem prostoru.

Poleg razstave si lahko obiskovalci ogledajo tudi filme. Dopoldne so na sporedu domači dokumentarni, popoldne pa umetniški filmi.

Vstopnina znaša 20 din, za skupino od 5 oseb dalje 10 din in za vojake ter otroke 5 din.

Člani sindikalnih, mladinskih, pionirskih in fiktulturnih organizacij ter zadružniki se lahko poslužijo popusta na železnici, ki velja za skupinske vožnje. Vse potrebne informacije dobe na železniskih postajah in pri podružnicah Putnika.

Ureja uredniški odbor. — Odgovorni urednik: Tone Gošnik. — Telefon uredništva št. 127. — Tekoči račun pri Komunalni banki v Novem mestu št. 618-1-9932-1. — Letna naročnina 150 din, polletna 75 din. — Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

— Naslov uredništva in uprave: Tiska tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

stopil belokranjski pisatelj, upravitelj nižje gimnazije tovariš Lojze Zupanc. Igrica je kakor nalašč za lutkovni oder. Res, v prvem hipu se nam je zdelo težko upravljati »lipo-ve ljudje« v vlogah bitij iz bajk, toda tudi te težave smo prebredli. Gojenci so spretno obvladali lutke, ki so se »naučile« rokovati, odkrivati klobuke, skrivati predmete v skrinje in podobno. Vodičev za lutke je bilo na izbiro, zaradi pomanjkanja prostora na odru pa sem zbral štiri najboljše. Velika igra je bila tudi za recitatorje. Prvi in drugi so hodili k vajam redno, z veseljem, delo nas je spet združilo.

22. aprila smo imeli prvo predstavo. Skoraj z negotovostjo smo pričakovali ta dan. Ko smo pokazali gojencem in uslužbenecem zavoda, kaj znajo naši lutkarji, ni bilo veselja in priznanj ne konca ne kraja. Na obletnico OF pa smo nastopili pred belokranjskim občinstvom v Gradacu kar dvakrat.

Tudi lipov les nam je pomagal pri našem vzgojnem delu — pritegnil je gojence k vzgojiteljem in nam pomagal ustvarjati delovne ljudi. Drago Stamač.

„Celjski grofje“ na kočevskem odru

Sindikalno gledališče v Kočevju, ki se je uvrstilo letos med najboljša amaterska gledališča v Sloveniji, je uprizorilo pred kratkim Kreftove »Celjske grofe«. — Igralci so dobro opravili svoje naloge in pokazali gledalcem verno sliko življenja fevdalcev. Dejanje se dogaja l. 1428 na celjskem gradu in obravnava razmerje med Veroniko Dese-niško in grofom Friderikom. — Poleg starih igralcev, ki jih kočevski ljubitelji gledališča že poznajo, nastopajo v drami tudi novi igralci, ki so se predstavili kot nadebudni naraščaj kočevskega »sveta« na deskah.

Dramo je režiral Lorbar, ki je naredil tudi načrt za sceno, to pa so izdelali Bizjak,

Glad in Zalar. Kostumi in lasulje so bili v redu. Kočevsko gledališče je s to predstavo znova pptrdilo, da stremi za kvalitetnim delom. T. Fr.

Priznanje IO OF najboljšim ljudskoprosvetnim društvom

Poleg najboljših društev in skupin, ki so prejela na predlog Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije posebno priznanje in pohvalo za dosežene uspehe v 6-mesečnem tekmovanju na čast 10. obletnice OF in o katerih smo poročali letos 5. maja, so prejela pohvalo in priznanje tudi naslednja društva oz. skupine:

Sindikalno kulturno-umetniško društvo »Brata Pirkoviča« v St. Jerneju;

Izobraževalni tečaj v Stopičah in Ljudska univerza v Dolenjskih Toplicah.

O delu gimnazijskega pevskega zbora v Kočevju

Pevski zbor kočevske gimnazije je nedvomno med najboljšimi v okraju. Ze več let ga požrtvovalno vodi prof. Miloš Humek. Zbor ima 40 pevcev, ki sodelujejo na vseh večjih proslavah in prireditvah v Kočevju. Lani so peli celo opereto »V bratskem objemu«, delo Radovana Gobca, in želi velik uspeh. Ob tej priliki so se posebno dobro postavili solistični talenti Grča, Petje in Erath.

Pred kratkim je zbor uspešno gostoval v Sodražici pri Ribnici, 6. maja pa so gostovali s 23 narodnimi in umetnimi pesmimi v Fari in Osilnici. Poslušalci so jih povsod navdušeno sprejeli in si želijo še podobnih gostovanj. F. Trampus

Podprimo Sklad Prežihovega Voranca!

Sekcija koroških borcev ZB narodno-osvobodilne vojne v Mariboru in Klub koroških Slovencev v Mariboru sta ob smrtni obletnici Prežihovega Voranca podarila vdovi Mariji Kuharjevi na dom v Prežihovem vrhu (Kotlje) lepo umetniško izdelano spominsko knjigo. Obiskovalci zgodovinskega kraja se vpišujejo v knjigo obiskov na domu našega velikega pripovednika.

V zvezi s spominsko knjigo se je ustanovil tudi Sklad Prežihovega Voranca, namenjen kulturnim potrebam koroških Slovencev. Sklad bo dopolnjeval gmotno pomoč našim neosvobojenim bratom po navodilih Demokratske fronte delovnega ljudstva v Celovcu.

Iz Sklada Prežihovega Voranca bodo podprti izleti, letovanja in ostali obiski koroške ogrožene šolske mladine, dijakov, delavske, obrtniške in kmečke mladine, ki jih bo pošiljala Demokratska fronta delovnega ljudstva v Celovcu v Jugoslavijo na oddih. Potrebno je, da se s to ogroženo mladino, ki ji stalno preti nasilna germanizacija, najtesneje povežemo. Ob letovanju na morju bo dobila mladina primerno vzgojo in pouk v materinščini.

Samo na enem uradu 218 kg starega papirja — kaj pa drugje?

Zbiranju odpadkov, ki so važna surovina za našo industrijo, se v novomeškem okraju še vedno posveča premalo pažnje, pa tudi v okraju Trebnje in Črnomelj ni nič boljše. Značilno je, da večina državnih podjetij, uradov in ustanov podcenjuje važnost zbiranja in oddajanja odpadkov. Ze zadnjič smo poročali, da izmed podjetij najbolj skrbno zbirajo in oddajajo stare odpadke pri gradbenem podjetju »Pionir«, tekstilni tovarni, Cegradu, mestni industriji perila in Metro-polu. Izmed uradov najbolj vestno zbirajo star papir na sodišču. Prejšnji teden so nanekrat oddali 218 kg starega papirja, med tem ko ga drugi uradi niso oddali nič.

V delavsko-uslužbenki restavraciji MLO zbirajo kosti, toda mečejo jih v kad, ki stoji na dežju, tako da kosti segnjejo ali pa tako smrdijo, da jih ni mogoče prevzeti. Pri trgovskem podjetju »Servis« zbirajo odpadke tako, da zmečejo v zaboj skupaj papir in smeti, vse pa stoji pod kapom na dežju. Seveda je tak, s smetmi pomešan papir, neuporaben. Ob cesti pri ekonomiji v Srebrničah leži že od vojne precejšen kup žice, vendar pa še danes ne vedo, kdo je »merodajna« za oddajo te žice. Nedaleč stran je kup stare pločevine. Če zvedo za to delavni pionirji iz Bršljina bosta kupa kmalu izginila.

Splošno zdravstveno stanje v trebanjskem okraju se vidno zboljšuje

Da je v trebanjskem okraju iz leta v leto manj nalezljivih boleznih, je prevsem zasloga zdravstvenega kadra in zdravstvene prosvete sploh. V letu 1950 je bilo v okraju 120 zdravstvenih predavanj, katerih se je udeležilo 2889 ljudi. Pri tem je treba upoštevati, da sta v trebanjskem okraju le dva zdravnik, kar je vsekakor zelo malo za 28.000 prebivalcev.

V lanskem letu je bilo 61 primerov nalezljivih boleznih, od katerih so bili trije smrtni primeri (en primer davice in dva primera tetanus).

Poudariti je treba, da je v okraju samo en desinfektor. Njegovo delo je v toliko

(Nadaljevanje s 3. strani)
smi, ki pa jih niso peli za odrom, ampak vsi v dvorani, dopoldne mladina, zvečer odrasli. Nekaj novega je bilo to, nekaj presrečljivega.

In igralci? Naši znanci Hudoklin, Gašpirjeva, Jerele Minka in Radko, učenci šole za gospodarstvo, tovariši Litostrojeva ekonomije in naše pionirke, vsi so vložili v dejanja na odru toliko topline in ljubezni, pa tudi ostrine, da nam je bilo lepo in hudo. Z besedami »Preko upuštjenih tal izmučene domovine je zavel toplej dih pomladi...« nas je napovedovalec popeljal v radostni del prireditve. Deklamacije, petje, krasen balet po zamisli in studiju učiteljice Tilke Ranerjeve, vse to je dvigalo razpoloženje. — Po dopoldanski prireditvi je bila v knjižnici Franceta Prešerna odprta čitalnica, ki ima poleg knjig na razpolago revije in časopise.

Učiteljstvo v St. Jerneju je sestavilo »Gospodarsko-kulturno analizo šolskega okoliša St. Jerneja«. To delo je bilo v krasni vezavi razstavljeno na okrajni razstavi OF v Novem mestu. — O našem ostalem delu govori kar tri diplome, ki smo jih prejeli: vaški odbor OF v St. Jerneju in Vaški odbor OF v Gor. Brezovici, ter SKUD »Brata Pirkoviča«, ki je prejel pohvalo od republiškega odbora za ljudsko prosveto v Ljubljani.

1. maj je proslavila ekonomija Litostroja na Dol. Brezovici z lepo povorko. Posebno lepo so bile te dni okrašene in zvečer razsvetljene poslovalnice okrajnega magazina in kmetijske zadruge, prav tako pa tudi šola in druge stavbe.

Deževno vreme ni motilo našega razpoloženja. Tu in tam je le pokukalo sončece na naše njive in travnike, ki bohotno zelenijo, in na prekrasno cvetoče sadne vrtove, ki obetajo obilen sad. — M. M.

Ob prihodih in obiskih se jim bodo delila knjižna darila.

Ako bo Sklad zbral večja sredstva, bi po potrebi dali v Celovcu v tisk prvo berilo za pouk v materinščini in ga poklonili vsaki slovenski družini na Koroškem kot darilo svobodnih Slovencev nesvobodnim bratom.

Pomagajmo ogroženim Slovincem v Avstriji, Italiji in Madžarski! Dočim smo mi doživeli svobodo, so naši bratje v zamejstvu, ki so se v zadnji vojni skupno z nami borili in dali težke žrtve, še vedno predmet raznarodovanja. Naša narodna dolžnost je, da jim pomagamo z vsemi močmi in sredstvi, kakor so v skupni borbi za narodno osvoboditev tudi oni nam pomagali.

Delovni kolektivi, člani sindikatov, organizacij OF, AFŽ, LMS, ZB; člani kulturno-umetniških društev: zbirajte prostovoljne prispevke za Sklad Prežihovega Voranca in jih pošiljajte na čekovni račun Narodni banki v Mariboru: 64-1-90 603-29.

Le z dejanji bomo rešili brate ob Zili in Dravi. Koroška ni izgubljena, dokler mislimo nanjo in delamo zanjo!

Pri mehanični delavnici gozdnega avto podjetja v Straži leži kup starega železa. Res je še marsikaj porabnega za to ali ono stvar, toda še več je takega, ki spada v li-varno. Pa pravijo: »pridate si iskat, če kaj hočete«. Zakaj pošiljati nalašč avto v Stražo po odpadke, če pa gredo dnevno prazni avtomobili podjetja iz Straže v Novo mesto? Kam gredo stružni odpadki te delavnice? Odpadu jih od sedaj še niso dali. To velja tudi za mehanično delavnico lesno-industrijskega obrata Straža. Tam stružijo tudi barvaste kovine (medenino), ki je veliko dražja od železa.

Dosedanji način zbiranja odpadkov je treba zboljšati. Predvsem je potrebno, da vodstva podjetij dosežejo pri svojih obratih in delavnicah, da se bodo vsi odpadki res spravili in oddajali tja, kamor spadajo in kjer so nujno potrebni. Izjava, da se zbiranje odpadkov ne izplača, (to pravijo pri nekaterih mestnih podjetjih), kaže skrajno slabo zavest delavcev in uslužbenecv. Mrežo zbiralnic je treba razširiti. Na vasi bo najboljše, da prevzamejo zbiranje odpadkov trgovine kmetijskih zadrug.

olajšano, ker ljudje razumejo važnost razkuževanja in rađe volje pomagajo pri tem delu. Danes ljudje ne smatrajo razkuževanja za čarovnijo, ampak ga priznavajo kot nujen ukrep za zaščito zdravja.

Letošnji okrajni proračun za zdravstvene namene je za 15 odstotkov večji od lanskega. Samo za nego zob zavarovancev je predvideno 250.000 din, za zdravila pa 500 tisoč din. Za zatiranje nalezljivih boleznih je predvidenih 40.000 din, za razkuževanje 20 tisoč din, za mrliške oglednike 26.000 din in za sanitarno inšpekcijo 50.000 din.

Posebno veliko pažnje se posveča nosečim ženam in otrokom. Res je, da nam še zelo primanjkuje zdravstvenega kadra, vendar je kljub temu za zaščito zdravja matere in otroka veliko narejenega. V trebanjskem okraju sta dve posvetovalnici za matere, v Trebnjem in Mokronogu, kjer so tedenska posvetovanja nosečih žena. Takih posvetovanj je bilo v letu 1950 762. Statistika nam pove, da je bilo v okraju v letu 1949 rojenih 542 otrok, mrtvorjenih pa 14 otrok, v letu 1950 pa je bilo rojenih 506 otrok in samo pet mrtvorjenih. Od 506 rojenih otrok jih je bilo v bolnici ali ob pomoči zdravstvenega osebja rojenih 397, brez strokovne pomoči pa 109. Statistika tudi kaže, da se rodi več dečkov kot deklic, kajti v letu 1950 je bilo rojenih 281 dečkov in 225 deklic. Tudi umrljivost je padla. V letu 1949 je umrlo 364 ljudi, v letu 1950 pa 325 ljudi. — V. F.

Vsem invalidskim upravičencem

Po razpisu Ministrstva za socialno skrbstvo LRS morajo vsi imetniki invalidskih izplačilnih knjižic iste najpozneje do 1. junija t. l. predložiti osebno ali po pošti okrajnemu ljudskemu odboru, Svetu za socialno skrbstvo svojega okraja zaradi vpisa potrebnih klavzul na hrbtni strani obvestila o obremenitvi za mesec Julij 1951.

Opozarjamo, da noben invalidski upravičenec, ki ne bo predložil invalidske izplačilne knjižice na gornji naslov do določenega roka, ne bo mogel nikjer dvigniti invalidnine za mesec Julij in nadalje v letu 1951. O tem so Narodna banka, njene podružnice ter izplačilne pošte že obveščene.

Izplačilne knjižice morajo predložiti tudi taki, ki jih še nimajo, a jih bodo prejeli do 1. junija 1951.

V lastnem interesu vsakega invalidskega upravičenca je, da se ravna po gornjem razpisu.

Pišete nam

PRESODITE SAMI

Ni dolgo tega, ko se je oglašil pri krajevnem gradbenem podjetju »Zidar« v Zužemberku aktivist tov. Blažič z okraja. Sklican je bil sestanek ob drugi uri popoldne, na katerem je prišlo s dela tudi osem zidarjev, kolikor jih je pač pri podjetju zaposlenih. Na napovedani sestanek pa ob določeni uri tov. Blažiča ni bilo. Prišel je šele ob pol šestih zvečer v krepko vinjenem stanju. Ne bom opisoval negodovanja delavcev zaradi zamude 3 in pol urnega brezplodnega čakanja. V takem stanju je tov. Blažič začel delavce »prepričevati« in jim groziti, da morajo trije oditi na gradbišče hidrocentrale Mežvode. Določil je tri delavce in jim dejal:

»Prejeli boste odločbe, da ste premeščeni, če pa ne boste hoteli iti, imamo za take pripravljene zapore.«

Temu žalostnemu primeru diktatorstva, »prepričevanja« in groženj je prisostvoval tudi tajnik KLO, ki pa ni odločno nastopil proti nezakonitemu postopku tov. Blažiča. Navzroč je bil tudi član Ljudske inšpekcije tov. Lavrič, ki pa je odločno zavračal izjave okrajnega aktivista in ga opozoril o nepravilnosti takega postopanja.

Kakšen je bil uspeh tega sestanka in kakšno je mnenje delavcev o postopku okrajnega aktivista, presodite sami. Z delavci se je treba pogovoriti drugače. Menim, da bi bilo bolje, če bi tov. Blažič iskal delavce — zidarje med šušmarji, ki uživajo skorajda nekako zaščito, in jih je pri nas veliko.

Popolnoma razumemo potrebo po delovni sili na naših najvažnejših gradbiščih velike petletke, vendar pa smatramo, da se je treba z ljudmi v gornjih primerih pošteno, odkrito pogovoriti, ne pa jih voditi za nos s čakanjem in jim grozil z zaporom. — o.

NA NOVO SO ZAČELI

Po dveh letih molka so v Vavti vasi začeli. V začetku leta so se oglašili v lokalnem časopisu, imeli so občni zbor. Pobudo so prevzeli mladinci, ki so razrešili stari in nedelavni odbor in začeli delati sami. Marsikdo je mislil, da bo spet stara pesem, toda ni bilo tako. Krepko so prišli za delo. Okna so dobila steklo, vrata ključ, dvorana je očiščena, procesnji, ki je majhen, je dobil novo lice, luči so naredile dvorano prijetno in toplo. Na prvi pogled vidiš da gospodarstvo ljudje in nič več neodgovorni brezvestneži, ki so samo uničevali in raznašali. Nabavili so si tudi juto in naredili nove kulise, stare pa popravili. Se polno je malenkosti, ki so bile mimogrede urejene. Priredili so igro Rožmarin. Skrbno so se pripravljali nanjo. Ni jim bilo žal mnogih vaj, saj so v domači vasi in Zužemberku, kjer so igrali, dobili popolno priznanje. Domačini so z zanimanjem pričakovali prve igre, saj igralcev že dolgo niso videli na odru. Grobna tlašina, sočustvanje z junakom, prezir do izkoriščevalcev, pomilovanje moralno padlega dekleta, zahteva po miru, taki občutki so prevajali vse. Ljudje so živeli z igralci. Zelimo še takih iger, posebno pa, da vasi krepko nadaljujejo z delom, ki so ga začeli igralci v Vavti vasi. — Ringo

TELEFON V PODZEMLJU

Na pobudo predsednika KLO v Podzemlju tov. Segine Janeza bodo Podzemeljčani v kratkem dobili telefon. Doslej so imeli Podzemeljci in okoličani telefonsko celico v 3 km oddaljenem Gradcu, kar je bilo pogosto, zlasti v nujnih primerih, praktično brez pomena. Odkar pa je v Podzemlju sedež Krajevnega ljudskega odbora, Kmetijske zadruge in nižja gimnazija, se je vsak dan bolj občutilo, da bi bila telefonska zveza s Podzemljem ne le pridobitev za kraj, ampak zares tudi nujno potrebna komunikacijska zveza z drugimi kraji. Za ureditev telefona, ki bo montiran v pisarni KLO v Podzemlju, so se Podzemeljci in vaščani okoliških vasi že zavezali, da bodo iz Velike loze razvozili na odrejena mesta telefonske drogeve, ki jih bo 54 od Gradca do Podzemlja in z udarniškim delom izkopali tudi jame za drogeve. — c.

Planinci Bele krajine!

Na pobudo nekaterih ljubiteljev planin smo pred kratkim ustanovili v Črnomlju iniciativni odbor Planinskega društva, ki ima namen ustanoviti samostojno PD v Črnomlju. Planinsko društvo bo krajevnega značaja, mora pa imeti vsaj 100 članov, da bo lahko obstajalo. Vabimo vse ljubitelje gora, stare in mlade planince, da se prijavijo v vrste PD Črnomelj.

Letna članarina znaša 100 dinarjev, hkrati pa imajo člani planinskega društva različne ugodnosti in planinskih postojankah, popust na železnici, pri skupinskih vožnjah itd.

Prijave sprejemamo do 31. maja (v knjigarni pri tov. Rafkotu), podrobna navodila pa daje tudi član iniciativnega odbora tov. Klinar na OLO Črnomelj.

Kronika nesreč

Delavca državnih železnic Jožeta Dimica, doma s Trebanjskega vrha, je 6. maja napadel neznanec (baje iz Igljenka) s kolom ter mu poškodoval levo nogo.

Čevljarški mojster Anton Zupančič, zaposlen v kraj. čevlj. podjetju Podplat v Smolenji vasi, je 7. maja na voznji iz Novega mesta proti domu tako nesrečno padel s kolesom, da si je poškodoval glavo in levo roko.

Plut Karel, trgovski pomočnik kmetijske zadruge Dragatuš, je 6. maja padel na poti in si poškodoval desno nogo.

Vsi ponesrečenci se zdravijo v novomeški bolnišnici.

LETNO KOPALISCE V PODZEMLJU

Krajevni ljudski odbor v Podzemlju je s sodelovanjem Kmetijske zadruge pričel urejevati letno kopalisce ob Kolpi. V Podzemlju je bilo pod lepim Kučarjem že v letih pred vojno vsako poletje polno kopalcev, ki jih je topla Kolpa izvabila iz Črnomolja, Semiča in okoliških vasi. Ker pa kopalisce ni imelo niti kabin niti ni bilo urejeno, sta KLO in KZ v Podzemlju sklenila, odkupiti od »Pionirja« v Gradcu barako, ki bo preurejena v kopalisko uto s kabinami, gostinskim prostorom in buffetom, ki bo kopalcem nudil v letnem času okrepčila in pijačo.

Zamisel je vredna pohvale. Z ureditvijo letnega kopalisce v Podzemlju bo ustrezno vsem, ki so doslej pogrešali te udobnosti pri kopanju v topli Kolpi. — c.

ZE VESTEO?

Prva ljubezen se je v Črnomlju po službi kinopodjetja valjala v močvirju... Zadnjič so sukali ameriški film »Močvirje«, ki se je neprestano igral, na vsem lepem pa so gledalci začuli rusko govornico in zagledali slike s Krima. Sele čez čas jim je postalo jasno, da gledajo »Prvo ljubezen«, ruski film. Podjetje za razdeljevanje filmov naj pošlje v kratkem v Črnomelj še drugo polovico »Močvirja« in »Prve ljubezni«, tako da bo godlja kompletna...

Beseda »abonant« ima v črnomeljski mestni gostilni svojevrsten pomen. Je na videz učena tujka, po domače pa jo gostje gostilne razlagajo z nič kaj vabljivim geslom: »potrpežljivo čakaje«.

Kdaj bo pokrita globoka luknja na cesti pred postajo Narodne milice v Novem mestu? Nič prej, dokler ne bo kdo padel vanjo, se nabodel na vodovodno cev in poslal upravi mestnega vodovoda račun za bolnišnične in morebitne pogrebne stroške.

Kdo potrebuje kvas v Smihelu? Vprašajte v kmetijski zadrugi, pa vam bodo povedali, katere gospodinje ga največ dobijo (potrebujejo ga namreč vse).

V Trebnjem bi radi kmalu spet volili. Samo ob volitvah je dovoljeno »igrati zvočnik, prenašati vesti in glasbo, ob drugih prilikah pa za razvedrilo Trebanjcev ni treba skrbeti. Napeljava za štiri zvočnike, od katerih se je eden že neznan kam izgubil, propada, ljudje pa bi radi poslušali krajevne radijske oddaje.

V nekaterih trgovinah v Novem mestu ne morejo pozabiti »starih, lepih časov«, ko so smeli svobodno posiljevati potrošnike z neokusnim blagom. Pred kratkim so s škatalico loščila za čevlje vsiljevali kupcem tudi prašek za čiščenje štedilnikov, drugje pa si moral kupiti z loščilom vred tudi neokusne in drage vezalke. Če hočeš čiste čevlje — kupi štedilnik...

GIBANJE PREBIVALSTVA V NOVOMESKEM OKRAJU

V aprilu 1951 se je rodilo v novomeškem okraju 97 otrok, od tega 46 dečkov in 51 deklic. Umrlo je 51 ljudi, od teh 27 moških in 24 žensk. Porok je bilo 34.

Poročili so se: Zupančič Stanko, električar iz Dol. Toplic in Senica Marija, pos. hči iz Podturna, Bučar Rudolf, sin kmeta iz Dol. Toplic in Gimpelj Jožefa, kmetica iz Uršnih sel. Gril Matija, kmet in Senica Marija, kmečka hči, oba iz Dol. Toplic. Gregorič Zdravko, sin kmeta iz Bele cerkve in Barbo Marija, kmečka hči iz Dol. Toplic. Cinkole Anton, posest. sin in Gregorič Marija, kmečka hči, oba iz Bele cerkve. Koptna Franc, sin kmeta in Struplj Marija, pos. hči, oba iz Smarjete. Sutar Franc, kmet in Suhadolnik Jožeta, kmetica, oba iz Smarjete. Rodin Stane, mlilničnik in Miklič Pavla, nameščenka iz Kartaljevca. Marjančič Jože, pos. hči iz Dobrnjca in Grabnar Jožeta, pos. hči iz Kartaljevca. Povše Alojz, uslužbenec in Somrak Marija, pos. hči, oba iz Mirne peči. Grandič Franc, oficir JA in Foršek Pavla, pos. hči iz Podgrada. Novak Jože, kmet iz Hinja in Mulič Terezija, kmetica iz Smihela pri Zužemberku. Jerič Anton, kmet iz Zužemberka in Glavan Neža, pos. hči iz Dobrnjca. Gorišek Franc, kmečki sin iz Prekone in Zupančič Terezija, kmetica iz Ajdovca. Tomšič Ivan, mlinar iz Kovecva in Jerše Ana, nameščenka iz Dvora. Zore Angel, kmečki sin in Hočevar Marija, pos. hči, oba iz Sela Hinjstruna. Metod, zidar in Mulič Marija, gosp. pomočnica, oba iz Zužemberka.

Blatnik Ignac, pos. sin iz Ambrusa in Papež Angela, pos. hči, Sela Hinje. Pirnar Ludvik, kmet in Janez Marija, pos. hči, oba iz Zbur. Dragman Mirolav, ključavničar iz Smihela in Banič Marija, gosp. pomočnica iz Podgrada. Trivič Miloš, podoficir JA in Zupančič Angela, tovarn. delavka iz Smihela. Cvetan Avguštin, posestnik in Papež Kristina, pos. hči, oba iz Kamenc. Cargonja Zvonimir, nameščenec in Retelj Marija, nameščenka, oba iz Novega mesta. Foršek Alojz, kmet iz Straže in Kobe Terezija, pos. hči iz Dozla. Koračin Janez, kurjač JDZ in Retelj Ana, pos. hči iz Kamenc. Murn Franc, kmet iz Straže in Dular Slavica, pos. hči iz Prečne. Zupančič Albin, oficir JA. Beogradec in Petrovič Olga, nameščenka v Novem mestu. Kastelic Alojz, uslužbenec v Ljubljani in Dežman Alojzija, uslužbenka iz Dobrunj. Gorec Anton, učitelj, Šmarjeta in Čudovan Marija, kmečka hči iz Bele cerkve.

Zigonc Anton, mlilničnik v Beogradu in Košle Matilda, nameščenka v Novem mestu. Djurekovič Jože, tesarski pomočnik in Jerab Marija, uslužbenka, oba iz Prekone. Krbav Ignac, kmet iz Gradišča in Turk Ant., posestnikova hči, Orehovca. Jordan Janez, mliln. pomočnik v St. Jerneju in Zupan Jožeta, tovarniška delavka v Novem mestu.

Cestitamo!

OBJAVA

Zaradi zasutja tankovskega prekopa na lokalni cesti II. reda št. 1367 Dobova — Zupelevec bo od 9. do 20. maja cesta za ves tovarni promet zaprta. Promet se preusmeri po okrajni cesti Dobova—Sela—Bizeljsko.